

S:ta Magnhilds källa

Uppe i skogsområdet Mörkret och nära intill vägen mellan Fulltofta och Hästäng ligger S:ta Magnhilds källa.

Hit vallfärdade folk under tidig medeltid för att finna bot och bättring, men under senare århundraden har källan varit i det närmaste bortglömd. Minnet av den fromma Magnhild och hennes källa återuppväcktes på 30-talet av Frosta Härads Hembygdsförening och dess initiativtagare, kyrkoherde Arvid Bengtsson. Källan rensades upp och försågs med en fin liten minnessten med inskription. Den är i dag tydligt utmärkt med en skylt vid väggkanten. Dyrkan av ”heliga källor”, ofta i samband med offer av mynt eller andra smärre värdeföremål, har förekommit sedan urminnes tider. I vårt land finns belägg för sådan källkult från tidig bronsålder.

Vattnet i källorna ansågs ha välgörande eller till och med helt botande kraft, och det där var inte alltid ren skrock, för på många platser innehöll vattnet sådana ingredienser, att det med flitigt bruk kunde vara i någon mån hälsobringande. (Ramlösa, Loka, Medevi t.ex.)

Andra mer eller mindre mytomspunna källor i vår socken är Hanakällan, ursprung till

Hanakillebäcken, som korsar landsvägen några hundra meter norr om Häggenäs skola, Mormonkällan uppe i Mörkret, Kungakällan i närheten av det forna Kungahuset (en av socknens minsta backstugor), en nu helt bortglömd källa vid Röinge samt en nära Kronekull, dit Häggenäsborna ännu vid början av seklet gick för att hämta hälsobringande vatten.

Enligt gamla urkunder bodde Magnhild i Benarp i Äspinge socken. Hon beskrivs som en mycket god kvinna, ”som stod Gud nära” och som ägnade sin tid åt att hjälpa fattiga och sjuka. Troligen år 1215 dräptes hon av en sonhustru, och hon var då vida känd i våra trakter för sin välgörenhet.

Fulltofta herrgård och kyrka var vid denna tid direkt knutet till ärkebiskopsstolen i Lund, och det kan förmodas, att på biskopens anmodan fördes den ”helgonlika” mördade kvinnan dit för att jordas. Traditionen förtäljer, att när begravningsföljet hunnit till ”Mörkret” satte bärarna ner likbåren för en stunds vila. Då skulle undret ha skett, att just där båren stod, sprang källan upp.

De stora gravanhopningarna nära intill tyder på, att trakten varit bebodd under järnålder eller ännu tidigare, och det är möjligt att källan varit en kultplats långt före

Magnhilds tid. Gamla hedniska offerkallor döptes ofta om till ”helgonkällor” under de första kristna århundradena. På så sätt kunde de urgamla offersederna fortsätta fast på ett acceptabelt kristligt sätt.

Sedan hon jordats vid kyrkan, sades många under ha skett vid graven. I efterlämnade dokument beskrivs hon av ärkebiskop Andreas Sunesson som en helig kvinna, men någon officiell helgonförklaring finns det inget belägg för. Hon lär ha dyrkats som ett helgon, och speciella mässor hölls till hennes ära i ett över graven uppfört kapell. Folk strömmade till för att hylla och tillbe henne. Fulltofta blev plötsligt något av en vallfärdsort, vilket medförde betydande inkomster för kyrka och prästerskap i form av offergåvor.

1383 det vill säga mer än 160 år efter hennes död, beskrivs hon av Lundabiskopen Magnus Nielsen, som ”den fordom i Kristus älskade dottern och välaktade kvinnan Magnhild av Fulltofta, som förde ett liv, synnerligen behagligt för vår skapare”.

Men tyvärr tvingas samtidigt den gode biskopen konstatera att, ”i det kapell, som byggdes över hennes grav, där fordom dagligen hölls massa, och där folk eljest vakade hela natten i lovsånger till Gud, där samlas nu spelare och sångare, vilka inte skämmas för att hänge sig åt liderlige visor och danser, frosseri, dryckenskap och hor till det Gudomliga Majestätets kränkning och allmän förargelse”.

Med anledning av dessa bedrövliga förhållanden gav biskopen order om, att den heliga kvinnans kvarlevor skulle skrinläggas och föras till Lund, vilket också skedde under pingsten samma år. Magnhild beredes således med att få sin sista viloplats i Lundadomen. Var kvarlevorna placerades därstädes är obekant.

Minnet av henne förbleknade med åren, och efter reformationen torde hon helt hamnat i glömska. En gravsten till hennes åminnelse lär ha funnits kvar på kyrkogården till in på 1700-talet, då den avlägsnades och förmodligen kom till användning i någon av herrgårdsbyggnadernas gråstensmurar.

År 1936 utförde konstnären Hugo Gehlin ett med glasmålningar försett fönster, som placerades i kyrkan intill predikstolen. I fyra fält har konstnären försökt återge händelser från Magnhilds tid. Konstverket är ett vackert äreminne över den fromma Benarpskvinnan, som blev Skånes enda helgon.